

je hotel celjski mrtvaški voz mirno prekorati železnico po cesti od Vehovarja proti prehodu. Savinjski vlak pa je imel zamudo in mrtvaški voz je bil tik pred progo, ko je zagledal voznik vlak. Konji so se splašili stroja, voz je priletel sredi vlaka v ograjo stopnic osebnega vagona in jih odtrgal. Konje je pognal sunek na desno stran, voz in voznik sta se prekobcnila v travo. Vlak je še vlekel za seboj nekaj časa voz, nakar se je ustavil. Voznik in konja so ostali — kar je izredna sreča — nepoškodovani.

Smrt vestnega železničarja v službi. Železniški čuvaj Martin Zatler je hotel krog polnoči službeno pregledati progo od Ponikve do Grobelnega. Na povratku ga je dohitel pri prvi čuvajnici brzo vlak iz Trsta in temu se je izognil na sosedni tir. Baš v trenutku izogiba pa je pridrdral izza ovinka brzovlak iz Dunaja. Zatler je zapazil radi ovinka prepozno dunajski brzec, ki mu je razbil lobanjo in je obležal revež mrtev.

Pod vlak. V četrtek dne 7. julija zjutraj so našli nekaj metrov severno od predora Lipoglava pri Poljčanah od vlaka povoženo in kar na dvoje prezrezano truplo 49letnega bivšega železniškega čuvaja Alojzija Rapa. Bil je od leta 1907 do 1928 uslužben pri železnici kot čuvaj, nato odpuščen in je prosil za zopetni sprejem. V sredo pred obupnim činom je zvedel, da mu je prošnja odbita in še isto noč se je vrgel pod vlak. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otoka.

Zelo drzni vloni so bili izvršeni minuli teden po okolici Ljubljane. Drzni vlonilci so odnesli vse, kar jim je prišlo pod roke in oškodovali v noči nasilnim potom obiskane za več desetisoč dinarjev.

Utonil v Savi. V Savi pri Radečah je utonil dne 8. julija pri kopanju žandarmerijski narednik Ladislav Zorič. Smrtno ponesrečeni je bil doma iz Ponikve in je služboval že nekaj let v Zidanem mostu.

Moža zastrepila. V občini Dole pri Litiji na Kranjskem in sicer v vasi Berinjek je živel priženjen 25letni Ignac Sevšek. Pri hiši ni bilo soglasja, ampak prepričani nekaj vsakdanjega. Na Petrovo pa je prigovarjala žena Ivanka svojega moža Naceta, ki se je odpravil k rani službi božji, naj poprej izpije kozarec žganja. Mož se je skraja branil pijače, a ga je ženska le pregovorila k pitju, češ, da se bosta podala drugega dne v Radeče, kjer se bodeta konečno pobotala ter živela v miru. Komaj je zvrnil mož ponujeno žganje, je začutil neznosne bolečine v trebuhu in ob 9. uri umrl na zastrupljenju. Od orožnikov na odgovor pozvana Ivanka je priznala, da je nasula v žganje strihnina. Zastrupljevalko so predali v litijske zapore.

Zaključek družinske žalogre. V zgorajni notici poročamo, kako je zastrepila Ivana Sevšek v Dolah pri Litiji svojega moža Naceta s strihninom. Dne 7. julija predpoldne so našli na bukvi za naramnico obešenega 65letnega posestnika Jožefa Skalarja, ki je bil oče Ivane in tast zastrupljenega Ignacija.

Prežalostne družinske razmere so nartirale starca v obupno smrt.

Velik požar v Cerknici na Kranjskem je uničil dne 5. julija krog 3. ure zjutraj dve stanovanjski hiši in tri gospodarska poslopja. Zelo velika škoda je krila le deloma z zavarovalnino.

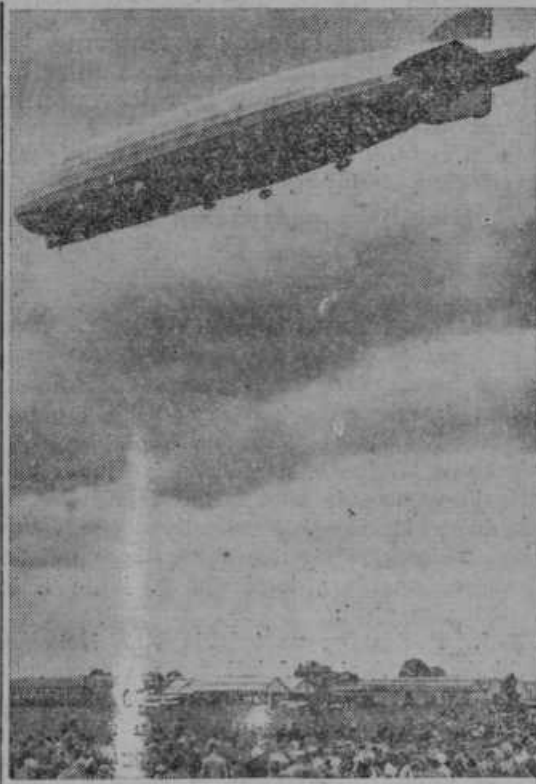
Mladoleten sin sunil očeta z nožem v prsa. V Bršljinu pri Novem mestu sta snažila in sušila gobe na dvorišču 55letni kočar Franc Lampič in njegov 12letni sin Jože. Oče je sina posvaril, mu tudi prisolil eno, ker je malomarno delal. Razjarjeni deček je sunil očeta s kuhinjskim nožem v prsa, da mu je prebodel celo pljuča. Težko ranjenega so oddali v bolnico usmiljenih bratov.

Žigice »Jadranske straže« Vrbovsko — nevarne? Tekom zadnjega tedna se mi je večkrat zgodilo, da je ob prižiganju odletel kosček kapice, ki se je vžgala, vame, dvakrat je za las manjkalo, da ni priletel v oko. Mislím, da se to pač ne godi le pri vsebini ene škatljice. Zato pač moramo zahtevati, da se ti izdelki preiščejo ter se občinstvo kakoržekoli zavaruje pred nesrečami!

Sreča in nesreča pri poletu okrog sveta. Amerikanska letalca Mattern in Griffin sta pristala dne 7. julija na letališču v Berlinu potem, ko sta porabila za polet iz Amerike v Berlin 19 ur. Frčala sta preko Oceana v megli in neurju. Iz Berlina sta nameravala nadaljevati polet krog sveta, a sta morala pristati pri Borisovu na poljsko-ruski meji. Zlomilo se je krmilo, aeroplan pa razbil. Letalca sta ostala nepoškodovana in sta odpotovala po železnici v Moskvo.

Potop francoske podmornice. Pred kratkem zgrajena francoska podmornica »Prometej« se je potopila 7. julija ob priliki poskušnje vožnje pred Cherbourgom. Utonilo je 70 oseb, rešili so jih le 8.

Iznajditelj Jäger spodnjega perila je bil profesor naravoslovja Gustav Jäger.

Zrakoplov »Graf Zeppelin« nad Londonom.

Z iznajdbo volnenega spodnjega perila si je pridobil pred 50 leti svetovni sloves. Jäger se je rodil pred 100 leti (dne 23. junija 1832) v Bürgu na Vürtembergem. Umrl je v nemškem mestu Stuttgart dne 13. maja 1916.

Salezijanski zavod »Marijanišče« v Verzeju pri Ljutomeru. Na žitorodnem, lepem Murškem polju se dviga ponosna stavba, lep zavod, v katerem se vzgajajo pod vodstvom salezijancev dečki in mladeniči, ki se žele posvetiti vzgoji mladine, duhovskemu in misijonskemu poklicu. Zavod ima zelo zdravo lego, električno razsvetljavo in mično javno kapelo. Le zadosti nadarjene, pridne in poštene mladeniče, zdrave na duhu in telesu, take, ki so sinovi poštenih staršev, sprejema zavod. Iz družine, kjer bi bila kaka nalezljiva bolezen, zlasti pa jetika, ne moremo sprejemati dečkov. Mesečni pogoji za vzdrževanje gojencev so prirejeni za sedanje razmere in zelo nizki. Prednost za sprejem imajo mladeniči, ki so že 14 let in čez stari in bi na drugih tozadevnih zavodih radi starosti ne mogli pričeti svojih študij in postati duhovniki. Za podrobnejše pogoje naj se prosilci obrnejo pisмено ali ustno na: Vodstvo »Marijanišča« (Salezijanski zavod), Verzej, p. Križevci pri Ljutomeru, Jugoslavija.

V dekliškem zavodu »Mladika« v Ptujju pod vodstvom šolskih sester se prične s 1. septembrom štirimesečni jesenski gospodinjski tečaj, ki bo trajal od 1. septembra do 31. dec. t. l.

Priporočamo Vam v nakup manufakturnega blaga splošno priljubljene in renomirane tvrdke **Valentin Hladin, Celje.** Trgovina se nahaja v Prešernovi ulici poleg Marijine cerkve na eni izmed najživahnjših točk mesta. Blago je radi stalno naraščajočega prometa vedno sveže v lepih novomodnih vzorcih. Gg. trgovci in čč. gg. duhovščina engros cene. 807.

Popravljenarava. Človeški duh obvladava tudi to, kar narava pokvari. Posebno velja to za nedostatke človeške kože in las, ki se dajo odstraniti z dobrimi sredstvi, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), ter Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov 52 Din franko). Naroča se pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubična Donja, Elzatrč 341, Savska banovina.

Delničarjem Gostilničarske pivovarne d. d. Laško. Glasom sklepa izrednega občnega zborna Gostilničarske pivovarne d. d. v Laškem dne 21. junija t. l. se morajo vsi že dospeli obroki za plačilo prevzetih delnic plačati tekom enega meseca, torej do dne 21. julija 1932. Ta rok se podaljša do dne 31. julija t. l. in sicer nepreklicno. Kdor do 31. julija t. l. ne bo plačal dolžnih zneskov za delnice, se ga bo izterjalo sodnijskim potom. V njih lastnem interesu se tedaj zamudni delničarji opozarjajo, da se držijo zgorajšnjega roka. — Upravni svet Gostilničarske pivovarne d. d. Laško. 811

Red v rdeči armadi.

Boljševiki so uničili disciplino v carski armadi. Nahujskali so vojake zoper oficirje; posledica je bila, da so vojaki mnogo oficirjev pomorili. Ko je bila pa disciplina armade uničena, so se boljševiki lahko polastili najvišje oblasti. Toda kakor hitro je boljševikom pretila nevarnost, bela armada, to je generali Denikin, Judenič in drugi, takoj so spet uvedli disciplino v armado in so preklizali vojaške komitete. Ruski listi pišejo, da se tudi zdaj godi nekaj podobnega.

Do zdaj je pri rdeči armadi stala vojaška izobrazba na drugem mestu. Armada je opravljala policijsko službo,

delovala je pri ustanavljanju kolhozov, nadzirala poseitev, uvajala komunizem med kmečke množice, razširjala je brezboštvo, krila brezbožnike pri njihovi agitaciji itd. Tako poroča boljševiški list: »Krasna zvezda«. Seveda vsled takih opravil armada ni napredovala v vojaškem izvežbanju.

Pomladi, ko je grozila vojna z Japonsko, je vojni komisar Vorošilov izpredvidel, da tako ne more več dalje iti. Zato je prepovedal vso protiversko agitacijo, katero je o Veliki noči nameraval izvesti brezbožni papež Jaroslavskij. Ni le ni dopustil nobenih brezbožnih agitacij v vojski, ampak zahteval je, da se sploh velikonočna protiverska agitacija omeji do skrajnosti. Izrazil se je baje, da dela brezbožna agitacija v armadi preprič, ker je do 80% vojakov vernih. Po vplivu Vorošilova je sovjetska oblast kapitulirala tudi na gospodarskem polju, ker je upeljala svobodno trgovino, ker bi v slučaju vojne morala država posvetiti vso skrb armadi, ne mogla pa bi skrbeti za prebivalstvo, katero naj bi si samo pomagalo.

Te vesti so prišle iz Rusije tudi med ruske begunce. Razširil se je glas, da je Vorošilov postal naroden Rus, da hoče iz rdeče armade narediti rusko narodno armado in da pljune na interese komunistične internacionale, ker hoče zavarovati ruske interese na Daljnem vzhodu. Na drugi strani se pa poroča, da to ni nič drugega, kot nova laž zvitih boljševikov. Za slučaj vojne z Japonsko hočejo v ljudstvu vzbuditi misel, da bi šlo v boj za ruske narodne koristi, o interesih komunistične internacionale pa molčijo. Mislijo si: srečen, kdor svoj čolnič privede h krmilu velike ladje. Tako bi za slučaj vojske tudi boljševiki radi privezali svoj komunistični čolnič k veliki ladji ruske narodne zavednosti, da bi ga rešili v bojnem viharju. Koliko je na tem resnice, bo pokazala bodočnost. Če je Vorošilov res uveljavil svoje načelo, potem so boljševiki izpremenili svojo generalno linijo, t. j. svoj program. Potem je tudi protiverska gonja prekoračila svoj vrhunec in bo začela pojemati. Verjetno pa to še ni. Vorošilov je baje tekmeč Stalinov. In če Vorošilov pade, bo ostal Stalin na vrhu in vse bo ostalo pri starem.

A. K.

Proti monopoliziranju sadne trgovine.

Časopisne vesti o ustanovitvi centralne organizacije za izvoz sadja iz Jugoslavije so vznemirile tudi naše ljudstvo. Radi tega je bila na občnem zboru Kmetijske družbe, podružnice Jarenina, dne 19. jun. sprejeta naslednja resolucija:

Slovenske gorice stoje letos pred obilno sadno letino. Kakor je znano, sta vino in sadje glavna pridelka tukajšnjega kmetovalca. Ker pa je izkupiček vina vsled padca cen tako malenkosten,

da že daleko ne krije niti pridelovalnih stroškov producenta, mu preostaja še edino upanje, da ga dobra sadna letina reši popolnega obubožanja. Zadnje sadne letine 1928 in 1930 so bile samo zato tako dobre za kmeta, ker je bilo kupcev iz inozemstva vedno v tolikem številu (jabolko iz našega kraja pa je kakor že znano posebno čislano), da smo v svobodni trgovini prodajali naše sadje po najvišjih cenah. Samo v slobodni trgovini se dobi polna cena za dobro blago, a producent dobi najvišjo ceno le tedaj, kadar direktno prodaja inozemskemu kupcu. Medtem so že leta 1931 nastale marsikatero ovire vsled nekaterih novih odredb, in še posebno z ustanavljanjem komisij, ko je vendar le jasno, da mora biti metodajen za uporabo kakovosti sadja samo kupec, a ne razne komisije. Kupec kupuje sadje takšno kakoršnega potrebuje, in v kakšne namene ga potrebuje, le samo zato, ker še leta 1930 raznih omejitev ni bilo, je mogel kmet iz Slovenskih goric lahko prodati zadnje jabolko (celo lesnike), medtem ko danes, ker so itak že vsled vsepšne gospodarske krize cene v vsem kmetijskem obratovanju padle daleko pod najnižje, grozi nam še, da se z eno novo centralno organizacijo čali celo monopolizacijo, katere stroške bi itak v celoti plačal producent, odvzame še ta zadnji njegov up, zaradi tega protestiramo proti vsakemu ustanavljanju kakoršnekoli nove organizacije ali centralizacije, še manj pa privilegiranju (monopoliziranju) tudi kakšne javne organizacije ali družbe, in odločno zahtevamo, da se omogoča svobodna trgovina s sadjem.

Vsled zadnjih deviznih omejitev leže na vezanih dinarskih računih pri bankah, posojilnicah in Narodni banki visoki milijoni inozemske imovine, katera bi se morala izjemno za izvoz sadja staviti na svobodno razpolago. Na ta način bi sami inozemci, da pridejo do svojih denarnih sredstev, pospešili kupovanje sadja v Jugoslaviji. S tem bi se dvignila cena sadja in dohodek producenta bi bil vsaj normalen, a Narodna banka bi si na ta način olajšala izvršitev upnih obveznosti napram inozemstvu v devizah, a vse to brez kakoršnekoli škode na vrednosti denarja.

Kmetijska podružnica Jarenina.

*

Banovinske odločbe o vinotočih.

Ban dravske banovine je na podlagi paragrafa 437 odstavek 2 zakona o obrtnih predpisal dne 27. junija naredbo o izdajanju pooblastil za točenje vina lastnega pridelka — vinotoč pod vejo —. Naredba je stopila v veljavo z dnem razglasitve v »Službenem listu dravske banovine«, torej dne 9. julija t. l. Naredba se glasi:

§ 1. Pooblastila za točenje vina lastnega pridelka se smejo izdajati samo vinogradnikom, ki izpolnjujejo pogoje § 179 obrtnega zakona ter so vredni zaupanja in zanesljivi.

Pooblastila se izdajajo samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosov vinograda, ki jim je vinogradništvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice.

Takega pooblastila pa ne more dobiti oni vinogradnik, ki premore več kot 3 ha vinograda.

§ 2. Vino lastnega pridelka se sme točiti samo v krajih, kjer je bilo to doslej dovoljeno, to pa v občini, v kateri se je vino pridelalo. V mestih, trgih, zdraviliščih in letoviščih točenje ni dovoljeno.

§ 3. Pooblastila za vinotoče pod vejo izdajajo pristojna občna upravna oblastva I. stopnje po zaslišanju gostilničarske družbe. Prošnji za pooblastilo je priložiti potrdilo občine, da prošilec izpolnjuje pogoje te naredbe.

Vinotoč se sme dovoliti za največ tri mesece v letu.

§ 4. Če se točenje vrši v lastnikovih prostorih, mora lastnik skrbeti za čistost in za zdravstveno ureditev prostorov in opreme in za potreben red, mir in varnost. Če pa se točenje vrši na prostem, je skrbeti, da kraj ne povzroča javnega zgražanja, ne ovira javnega prometa, ni v bližini šole, bolnišnice ali cerkve, in je zdravstveno primeren; tudi na prostem mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev opreme ter za red, mir in varnost.

V vinotočih pod vejo je lastniku prepovedano dovoljevati igre, godbo ali ples, dolžan je tudi zabraniti vsakršno razuzdanost. — Osebam pod 18 leti starosti ali notoričnim pijancem se ne sme postreči s pijačo.

V vinotoču se sme postreči samo z vinom lastnega pridelka.

§ 5. Vinotoči lastnega pridelka smejo obratovati le do 20. ure.

§ 6. Izjeme od določil te naredbe sme dovoliti ban v posameznih primerih.

§ 7. Izdano pooblastilo se sme takoj preklicati, če se pojavijo kake nerednosti, da lastnik ni več vreden zaupanja in ni zanesljiv.

§ 8. Prekrški te naredbe se kaznujejo po določilih § 397 obrtnega zakona. Po tem določilu se kaznujejo tudi oni, ki bi na drobno točili vino brez pooblastila, ali pa bi ga prekoračili.

*

Kdo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine? Kmetijska podružnica Sv. Bolfenk pri Središču nam je poslala v prepisu dopis Kmetijske družbe v Ljubljani, ki nam pojasnjuje, kedo mora prijaviti prodajo vina radi občinske trošarine. Dopis se glasi:

Načelnistvu podružnice Kmetijske družbe Sv. Bolfenk pri Središču.

Na Vaš dopis od 11. 6. 1932 št. 51 glede občinske trošarine na vino se je družba obrnila na dravsko finančno direkcijo za pojasnilo in prejela naslednji odgovor:

»Na Vašo vlogo v zadevi pobiranja občinske trošarine na vino se Vam sporoča, da je v smislu trošarinskih predpisov dolžan plačati občinsko trošarino na vino prejemnik vina, ki prejema vino bodisi v lastno potrošnjo, bodisi radi prodaje na drobno. Nikakor pa ne plača občinske trošarine prodajalec vina in tudi ne, če ga prodaja kot producent v smislu čl. 72 t. 4. prip. 3. troš. zakona v količinah po 5, oziroma 10 litrov in več.

Vinske trgovci, ki prodajajo vino na debelo, pa lahko banska uprava oprosti plačila občinske trošarine in v teh slučajih plača trošarino kupec vina, čim ga pripelje v svojo občino.